

Vimmerby
kommun

Policy och riktlinjer för investeringar

Antagen av kommunfullmäktige

2023-10-09 § 119

Gäller för Vimmerby kommun

Gäller fr o m: 2023-10-09

Syfte och omfattning

Syftet med detta dokument är att ange vilka riktlinjer som gäller, öka tydligheten samt höja kvaliteten avseende investeringsprocessen i Vimmerby kommun. Dokumentet ersätter Investeringspolicy antagen av Kommunfullmäktige 2016-12-05 §279, Id 69232. Policyn avser primärkommunens investeringsprocess. För de kommunala bolagen gäller särskilt utformade ägardirektiv.

Definitioner

Definition av investering

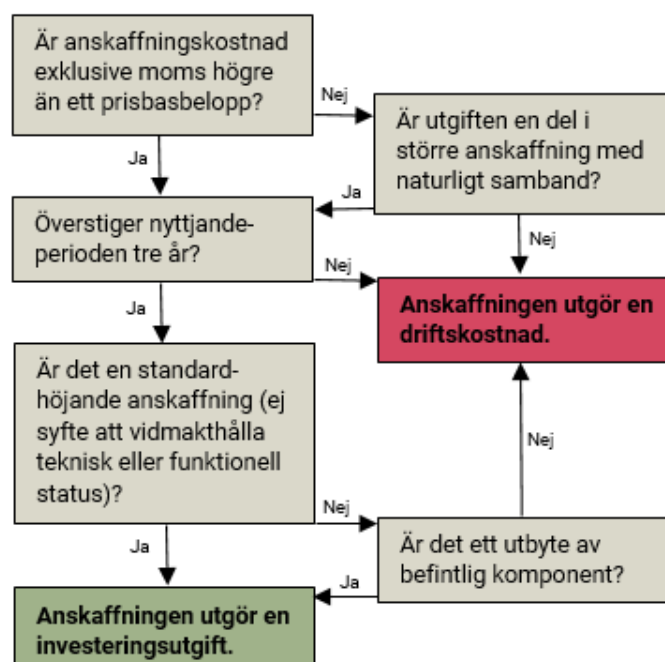
En investering är en anskaffning (inköp eller uppförande) av en materiell eller immateriell anläggningstillgång. För att en anskaffning ska klassificeras som investering krävs att följande tre kriterier är uppfyllda:

1. Anläggningstillgången är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav samt tillför ett bestående värde.
2. Anläggningstillgången ska ha en bedömd livslängd på minst tre år.
3. Värdet på anläggningstillgången är minst ett prisbasbelopp.

Uppfylls inte samtliga tre kriterier ska anskaffningen redovisas som en driftskostnad. Hur anskaffningen finansieras, det vill säga om investeringsbudget finns eller inte, påverkar inte bedömningen.

Under en anläggningstillgångs livslängd ska skicket bibehållas genom planerat underhåll och reinvesteringar. Löpande reparationer som syftar till att bibehålla en anläggningens tekniska eller funktionella status utgör en driftskostnad, medan ett utbyte av en befintlig komponent är en investering.

Följande bild illustrerar investeringsdefinitionen.

En del av kommunens verksamhet bedrivs i externt inhyrda lokaler som ibland måste anpassas utifrån verksamhetsspecifika behov. Som huvudregel ska dessa anpassningar göras av fastighetsägaren och inte av kommunen. Förbättringsutgift i annans fastighet utgör ej investering.

Definition av exploatering

Med exploatering avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. Då dessa tillgångar ej är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav redovisas de som omsättningstillgångar under kategorin exploateringsfastigheter. Processen för exploatering är densamma som för investeringar. Således gäller samma krav på ekonomisk bedömning och beslut som vid investeringar.

Vägnät, grönområden, VA och dylikt, tillhörande ett exploateringsområde innefattas, så länge de inte kan särskiljas, också inom projektkategorin exploatering, men redovisas som materiella anläggningstillgångar.

Finansiell leasing

Objekt som innehas enligt ett finansiellt leasingavtal ska redovisas som en anläggningstillgång. Således gäller samma krav på ekonomisk bedömning och beslut som vid investering. Vid upprättande av leasingavtal och hyresavtal måste det alltid utredas huruvida det rör sig om operationell eller finansiell leasing.

Investeringsrelaterade driftskostnader

Följande är exempel på utgifter som inte ska ingå i anskaffningsvärdet för en anläggningstillgång:

- Kostnader i samband med behovsanalys och förstudie (belastar beställaren)
- Kostnader för programfas och projektering, i de fall som projekteringen inte leder till en kommande investering (belastar beställaren)
- Extra markarbeten, till exempel geologiska utgrävningar
- Rivning och sanering
- Hyra av moduler/baracker, i vilka verksamheten bedrivs under ombyggnation eller uppförande av fastighet (även inkoppling vatten/avlopp etcetera om hyrestiden understiger tre år)
- Administrationskostnader och andra allmänna omkostnader som inte är direkt hänförliga till anskaffningen
- Kostnader för provkörning och intrimning
- Andra löpande driftförluster som uppstår i ett inledningsskede innan anläggningen når planerad driftsnivå

Vid rivning eller utbyte av komponent kostnadsförs även restvärdet.

Vimmerby kommun följer Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer för att definiera vad som utgör en materiell eller immateriell anläggningstillgång (för mer information, se www.rkr.se, R3 och R4). Vid tveksamheter gällande gränsdragning mellan investering och driftkostnad skall redovisningsansvarig alltid konsulteras.

Kategorisering av investeringar

Genom att dela upp investeringsprojekten i olika kategorier blir det lättare att följa upp och förstå vad som avses. Av benämningen i investeringsplanen ska det framgå om det rör sig om en nyinvestering eller reinvestering (återinvesteringar eller utbyte av komponenter i fastigheter, vägar etcetera). Investeringsprojekten delas upp i följande kategorier:

- **Attraktionsinvesteringar** - syftar till ökad attraktionskraft. Exempel på attraktionsinvesteringar är projektet "Vackra Vimmerby", tillgänglighetsanpassning och investeringar i parker, idrotts- och fritidsanläggningar.
- **Exploateringar** - Med exploatering avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. Vägnät, grönområden, VA och dylikt, tillhörande ett exploateringsområde, innefattas också inom projektkategorin exploateringar, så länge de inte kan särskiljas.
- **Immateriella tillgångar** - exempelvis programvara som har utvecklats eller specialanpassats i väsentlig omfattning. En förutsättning för att en tillgång ska vara en immateriell anläggningstillgång är att den förväntas ge upphov till framtida ekonomiska fördelar och är en resurs över vilken kommunen har kontroll.
- **Infrastruktur** - exempelvis gator, vägar, broar och trafikbelysning
- **Inventarier** - inköp av fordon, maskiner eller andra inventarier till förvaltningar och dess verksamheter.
- **Markförvärv** - Markförvärv redovisas på särskilt projektnummer med undantag för om förvärvet utgör del av en exploatering.
- **Verksamhetslokaler** - exempelvis skolor, förskolor och äldreboenden
- **Investeringsreserv** - I samband med beslut om Budget och plan kan en investeringsreserv under kommunstyrelsen beslutas för att kunna utnyttjas vid akuta behov eller om projekt efter genomförd upphandling skulle visa sig bli dyrare än vad den ursprungliga kalkylen pekade på. Om medel finns avsatta för allmänna arbeten inom samhällsbyggnadsavdelningen så ingår de i denna kategori.

Roller och ansvar

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer investeringsram och beslutar om 3-årig investeringsplan i Budget och plan. Beslutar vidare om reviderad investeringsplan utanför beslutad investeringsram samt om nytillkomna projekt som inte ingick i beslutad 3-årig investeringsplan, med undantag för nyttjande av investeringsreserv. Kommunfullmäktige fattar även beslut om igångsättning av programfas, projektering och genomförande av byggnation för projekt som enligt beslut ska genomgå dessa processteg.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen bereder och beslutar om 3-årig investeringsplan, för vidare beslut i kommunfullmäktige. Beslutar vidare, på delegation av kommunfullmäktige, om igångsättning av projekt som finns upptagna och beslutade i den 3-åriga investeringsplanen och som ryms inom investeringsram. Undantaget är igångsättning av programfas, projektering och genomförande av byggnation för projekt som enligt beslut ska genomgå dessa processteg.

Vidare har kommunstyrelsen mandat att fatta beslut om igångsättning av nytillkomna akuta behov samt om tilläggsbudget om projekt efter genomförd upphandling skulle visa sig bli dyrare än vad den ursprungliga kalkylen pekade på. Detta gäller under förutsättning att utrymme finns inom ramen för investeringsreserv.

Återrapportering av investeringsbudget för nästkommande budgetår ska enligt kommunfullmäktiges beslut ske under november månad till kommunstyrelsen. Vid större justeringar i investeringsbudgeten föreslås kommunstyrelsen vidarebefordra ärendet till kommunfullmäktige för beslut.

Samhällsbyggnadsutskottet

Samhällsbyggnadsutskottet fattar, efter generellt igångsättningsbeslut i kommunstyrelsen, fördelningsbeslut till mindre investeringar inom ramen för allmänna arbeten. Beslutar vidare om markförvärv upp till enligt delegationsordningen gällande belopp.

Förvaltning och nämnd

Det åligger varje förvaltning att årligen se över och sammanställa framtida investeringsbehov. Respektive nämnd tillstyrker förvaltningens investeringsbehov inför beslut (erfordras ej vid re-investeringar eller tvingande investeringar på grund av lagkrav). Det åligger även respektive nämnd att årligen se över projekt som sedan tidigare finns med i investeringsplanen, för att säkerställa att behoven fortfarande kvarstår.

Fastighetskontoret utför en stor del av övriga verksamheters och förvaltningars investeringsprojekt. Likaså utför gatukontoret emellanåt investeringsprojekt åt andra verksamheter. För att förtydliga roller och ansvar i investeringsprocessen görs därför åtskillnad mellan beställare och utförare.

Beställare

Beställande förvaltning är den förvaltning som identifierat ett investeringsbehov. Det åligger beställande förvaltning att stämma av investeringsbehov med utförande förvaltning och upprätta en investeringsanmälan per investeringsbehov. Det är beställande förvaltning som tar ärendet till sin nämnd, som beslutar om att lämna investeringsförslaget vidare till plan- och investeringsberedningen. Investeringsanmälan undertecknas av förvaltningschef. Om samordningsbehov finns gentemot andra verksamheter så ansvarar beställaren för detta alternativt överlämnar ansvaret till utföraren.

Beställaren ansvarar för att, vid behov, revidera uppgifter om verksamhetspåverkan samt de beräknade framtida driftskostnaderna i investeringsanmälan, som ej utgör fastighetsdrift. Likaså ansvarar beställaren för slutredovisning av dessa delar.

Utförare

Utförande förvaltning granskar investeringsbehovet utifrån sitt ansvarsområde och är behjälplig vid framtagandet av investeringsanmälan. Under projektets gång ansvarar utföraren för förstudie, programfas och projektering i nära samråd med beställaren. Utföraren ansvarar även för uppföljning och redovisning av projektet. När ett projekt är klart ska utföraren rapportera detta till redovisningsansvarig. För slutredovisning ansvarar utförare och beställare gemensamt.

Plan- och investeringsberedning

Plan- och investeringsberedningen består av ekonomichef (sammanhållande), samhällsbyggnadschef, socialchef och skolchef. Gruppen har en central roll i investeringsprocessen i egenskap av beredande organ. Inför budgetberedning sammanställer gruppen alla inkomna investeringsbehov i en bruttolista. Vidare ansvarar gruppen för att lämna underlag till prioriteringar och omDispositioner i investeringsplanen.

Plan- och investeringsberedningen gör vidare en bedömning och tar fram ett förslag till investeringsreserv. Storleken på investeringsreserven bör stå i rimlig proportion till omfattningen av den totala investeringsbudgeten för kommunen.

Lokalstyrgrupp

Samhällsbyggnadschef är sammankallande för lokalstyrgruppen som därutöver består av fastighetschef, kommundirektör, skolchef, socialchef, samt vd för det kommunala bostads- bolaget Vimarhem (adjungerad). Gruppen ser löpande över förvaltningarnas lokalbehov som följs upp i lokalförsörjningsplanen. Lokalstyrgruppen utreder alternativa sätt att lösa tillkomna lokalbehov, till exempel omflyttningar eller liknande åtgärder, som inte kräver investering. Som prioriterade objekt till detta räknas alla kommunens och fastighetsbolagets fastigheter som kan tillgängliggöras. Avvägning ska även göras mellan att investera i det egna beståndet gentemot att hyra externt. De behov som i lokalförsörjningsplanen föreslås tillgodoses via ny-, till- eller ombyggnation resulterar i förslag till investeringsprojekt som ska lyftas in i investeringsplanen.

Ekonomichef

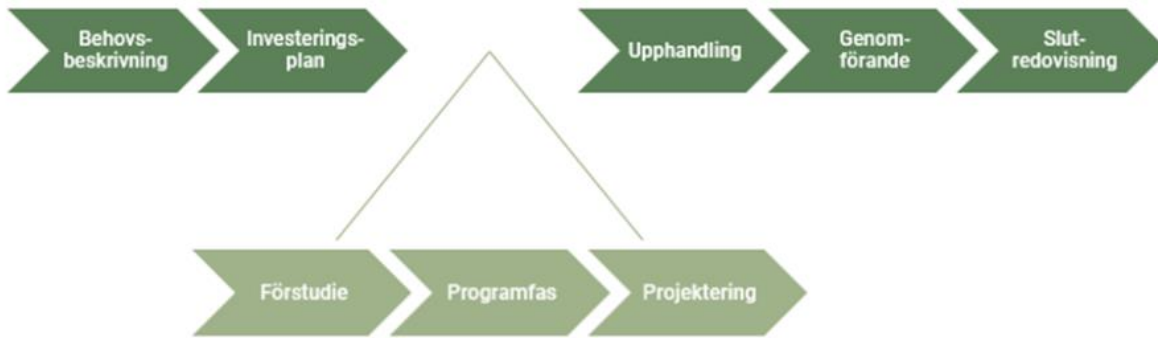
Ekonomichefen ansvarar för kommunens övergripande budgetprocess samt samordnar primärkommunens och de kommunala bolagens investerings- och finansieringsbehov. Sammanställer alla underlag och stämmer av med bolag samt plan- och investeringsberedningen. Tar fram underlag till budgetberedningen för beslut.

Budgetansvarig

Ansvarar för att ge ut tidsplan och anvisningar i god tid inför budgetprocessen samt för uppföljning och prognos. Budgetansvarig justerar ramar för driftbudget i enlighet med fattade beslut samt registrerar investeringsbudget i administrativt system efter igångsättningsbeslut.

Investeringsprocessen

Investeringsprocessens olika steg illustreras i bilden nedan. Mellan varje steg finns beslutspunkter för att säkerställa politisk förankring. Vid större projekt, som nybyggnation, större till-/ombyggnation samt exploatering, är processen mer omfattande än för mindre projekt. För enklare projekt följs igångsättningsbeslut av upphandling. Vid mer komplexa projekt ställs krav på genomförd förstudie innan igångsättningsbeslut fattas, varpå programfas och projektering följer med beslutspunkter mellan varje skede.

Årshjul

Plan- och investeringsberedningens arbete med prognos, revidering av investeringsplan och framskrivning av igångsättningsbeslut samordnas i möjligaste mån och genomförs tertialvis. Undantag kan göras vid akuta behov.

I januari uppdateras investeringsplanen utefter föregående års utfall samt kända avvikelser/prognos för innevarande år. Inkomna investeringsanmälningar sammanställs inför budgetupptakt i mars (bruttolista kommande budgetår). Eventuellt beslut om justerad investeringsram under innevarande budgetår tas i februari tillsammans med framskrivna igångsättningsbeslut och reviderad investeringsplan.

Under maj genomförs uppföljning till och med april samt helårsprognos. Behov av revidering av investeringsplan, omdisponeringar och igångsättning ses över. Förslag till investeringsplan och budget för de kommande tre åren sammanställs (nettolista).

I september genomförs uppföljning till och med augusti samt helårsprognos. Behov av revidering av investeringsplan, omdisponeringar och igångsättning ses över. Eventuellt förslag till justering av investeringsplan och budget för de kommande tre åren ligger sedan till grund för kommunstyrelsens budgetbeslut i november.

Behovsbeskrivning

För att tillgodose kommunens verksamheter med infrastruktur och lokaler är det viktigt att känna till framtida investeringsbehov i ett tidigt skede. Varje år ska respektive nämnd bedöma sitt framtida investeringsbehov. För nytillkomna behov, som inte ingår i befintlig investeringsplan, görs en behovsbeskrivning och en investeringsanmälan som lyfts till beställarens nämnd för beslut om fortsättning (nämndbeslut krävs ej vid reinvesteringar eller för tvingande investeringar till följd av lag- och myndighetskrav). För löpande/återkommande investeringar, till exempel asfaltsplan, ses tidigare investeringsanmälningar över och revideras vid behov. Investeringsanmälan lämnas därefter vidare till plan- och investeringsberedningen.

Investeringsanmälan

Till stöd för behovsbeskrivning och investeringsanmälan finns särskild blankett (e-tjänst) framtagen. Investeringsanmälan ska motivera behovet, visa förändring av driftskostnader, alternativa lösningar, ambitionsnivå, riskanalys, likviditetskalkyl, eventuella möjligheter till investeringsbidrag, nyttan av investeringen samt påverkan på verksamheten. Investeringsanmälan ska också inkludera en kalkyl över beräknad totalutgift. En säker bild av utgifterna kan vara svår, men en uppskattning ska göras som sedan justeras ju närmare i tid som behovet kommer. Vid större osäkerhet i totalutgift bör mest

troligt utfall redovisas samt kompletteras med min-/max-bedömningar. Investeringsanmälan uppdateras löpande inför respektive beslutspunkt samt vid behov även under själva genomförandet. För löpande/återkommande investeringar görs en förenklad investeringsanmälan.

Investeringsplan

Investeringsplanen utgörs av en 10-årig löpande plan, varav de första åren utgör 3-årig investeringsplan i Budget och plan. Den uppdaterade 10-åriga löpande investeringsplanen utgör, tillsammans med nya investeringsanmälningar, underlag till kommande investeringsplan i Budget och plan.

Plan- och investeringsberedningen ansvarar för att löpande revidera och hålla investeringsplanen uppdaterad samt att skriva fram erforderliga förslag till beslut kring densamma. I budgetprocessen är det plan- och investeringsberedningens ansvar att sammanställa alla nytillkomna behov samt föreslå prioriteringar till budgetberedningen.

Prioriteringsordning

Grundprincipen är att en investering ska bedömas och prioriteras utifrån de ekonomiska och verksamhetsmässiga effekter som den beräknas ge upphov till under sin livstid. Större investeringar ska bedömas särskilt med hänsyn till hur investeringen ska finansieras och effekterna för kommunens ekonomiska ställning samt framtida kapital- och driftskostnader. Vidare kan följande prioriteringsordning vara vägledande:

1. Tvingande (utifrån gällande lag- och myndighetskrav)
2. Pågående (påbörjade investeringsprojekt som inte går att stoppa, men eventuellt begränsa)
3. Driftoptimeringar/Reinvesteringar/Kommunalt huvuduppdrag
4. Attraktionsinvesteringar/Exploateringar
5. Övrigt

Vid prioritering mellan olika projekt, till exempel vid anpassning till eller sänkning av total investeringsram, bör hänsyn även tas till möjligheten att sänka ambitionsnivån (som framgår av investeringsanmälan) samt till hur brådskande behovet är.

Förstudie

Nybyggnationer, större till-/ombyggnationer samt exploateringar ska ha underlag i form av förstudie. Förstudien syftar till att presentera olika alternativ utifrån det beskrivna behovet. Utföraren är projektledare för förstudien, i nära samarbete med beställaren. En förstudie innefattar projektformulering, studier av projekts möjligheter, strategisk utformning, verksamhetsbeskrivning, utrustningsplanering, riskanalys, tidsplan, kalkyl över beräknad totalutgift och ekonomiska bedömningar. Efter genomförd förstudie uppdateras investeringsanmälan och förslag till beslut om fortsättning tas av nämnd, för vidare beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Riskbedömning

Förstudiens riskanalys syftar till att belysa de risker som rör investeringen gällande till exempel ekonomi, tid, kapacitet, miljö och geoteknik. Två alternativ som vid en första anblick förefaller likvärdiga, kan efter genomförd riskanalys skilja sig avsevärt åt. Riskanalysen är därför av väsentlig betydelse för att kunna fatta välgrundade beslut, men även för att skapa medvetenhet för att aktivt kunna hantera och minimera risker under projektets gång.

Igångsättningsbeslut

Upphandling och genomförande måste alltid föregås av ett igångsättningsbeslut. Beslutet kan tas separat eller tillsammans med (reviderad) investeringsplan. Genom att avvakta med igångsättningsbeslut skapas emellertid ett utrymme för anpassningar till ändrade förutsättningar. För nybyggnationer, större till-/ombyggnationer samt exploatering gäller igångsättningsbeslutet uppstart av programfas. För löpande årligen återkommande projekt, det vill säga projekt som ej har en tydlig början och ett slut som exempelvis asfaltsprogram, behövs inget separat igångsättningsbeslut. För dessa projekt likställs igångsättningsbeslut med godkännandet av investeringsplanen. Beslutet gäller dock endast för ett år i taget.

Programfas

Programfasen konkretiserar **vad** det är som ska byggas. Den ska definiera och redovisa mål, egenskaper och krav. Programfasen leds av utföraren i dialog med beställaren. Efter genomförd programfas uppdateras investeringsanmälan och förslag till beslut om fortsättning tas av nämnd, för vidare beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Projektering

Projekteringen definierar **hur** projektet ska genomföras. Förutsättningar för projektets genomförande redovisas. Handlingar upprättas som gör det möjligt att kalkylera och upphandla i konkurrens. För projektering ansvarar utföraren. Efter genomförd projektering uppdateras kalkyl och riskanalys i investeringsanmälan och förslag till beslut om fortsättning tas av nämnd, för vidare beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Upphandling

Vid anskaffningstillfället ska hänsyn tas till kommunens upphandlingspolicy och till lagen om offentlig upphandling (LOU). Efter upphandlingsprocessen justeras projektbudget utifrån anbud/tilldelning. Om nivån ligger utanför budgetbeslut krävs återkoppling för politiskt beslut om justerad budget. Ingen tilldelning får ske förrän mer budget beslutats.

Genomförande

För mindre investeringar kan genomförandet motsvara beställning och leverans. För fastighetsinvesteringar likställs genomförandet med byggnation, då handlingar från projekteringsfasen omsätts till verkligt objekt.

Uppföljning och prognos

Prognos och ackumulerat utfall redovisas av utföraren och i enlighet med anvisningar från budgetansvarig i samband med april- och delårsrapporten. För projekt med en totalutgift på 10 mnkr eller mer ska även upparbetad totalutgift samt prognos för bedömd sammanlagd totalutgift och budgetavvikelse redovisas. Tillsammans med prognos lämnar respektive utförare/förvaltning även en samlad likviditetsprognos till ekonomichefen. Prognos och ackumulerat utfall sammanställs av budgetansvarig och redovisas till kommunstyrelsen och vidare till kommunfullmäktige. Av uppföljningen ska status för varje enskilt projekt framgå; planerad, beslutad, pågående, klar.

Större avvikelser, mellan årets och föregående års utfall samt budget, ska följas upp och kommenteras i delårsrapportens och årsredovisningens investeringsredovisning. Fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska stämmas av mot beslutade eller beräknade totalutgifter. Denna sammanställning görs i enlighet med anvisningar från redovisningsansvarig.

Vidare genomförs löpande uppföljning och kontroll av utsedd projektledare. Projektledaren registrerar prognos per investeringsprojekt i det gemensamma digitala prognosverktyget, vilket även underlättar uppföljning på aggregerad nivå.

Investeringar som sträcker sig över flera år ska berörd nämnd/utförare tertiälvis se över och vid behov revidera investeringsanmälan. Om investeringen är överlämnad till fastighetsavdelningen är också detta uppdrag överlämnat. Dock ska översynen stämmas av med beställande nämnd genom att nämndsordförande eller utsedd nämndsrepresentant deltar på KSAU. Stora utgiftsökningar som orsakas av till exempel konjunkturläget kan vara svåra att förutse, men ska ändå försöka påvisas så snart som möjligt. I den tertiälvisa uppföljningen ingår även bevakning av driftskostnadsförändringar, vilka kan påvisas av såväl beställare som utförare. Om investeringens risknivå bedöms som hög ska även status avseende risk rapporteras.

Befarade övertrasseringar eller större uppkomna risker ska rapporteras när de blir kända till kommunstyrelsen som i sin tur informerar kommunfullmäktige. Beslut tas sedan om vilka åtgärder som ska vidtas för att minska övertrasseringen alternativt hantera risken. Det kan exempelvis leda till att vissa projekt inte kan genomföras under året.

Slutredovisning

Stora investeringsprojekt ska slutrapporteras senast tre månader efter färdigställande. Av investeringsanmälan framgår om slutredovisning ska ske och till vilket eller vilka politiska organ. För slutredovisning ansvarar beställare och utförare gemensamt. Med färdigställande avses att tillgången tagits i bruk och att alla investeringsutgifter redovisats. Rapporten ska innehålla en beskrivning av genomfört investeringsprojekt, huruvida önskvärd effekt uppnåtts, samt en ekonomisk slutredovisning med information om eventuellt överskott eller underskott mot beslutad totalutgift. För större byggprojekt och exploateringar är det total beslutad projektbudget efter genomförd projektering som redovisningen sker mot. Till stöd för slutredovisning finns särskild blankett (e-tjänst) framtagen.

Budget

Investeringsbudget enligt plan

Huvudregeln är att beslut om investeringar ska gå via budgetberedningen, det vill säga inom ramen för det ordinarie budgetarbetet. Nämndernas förslag sammanställs i början av året i en bruttolista av plan- och investeringsberedningen, granskas av budgetberedningen för att sedan sammanställas i ett förslag till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen bereder ärendet och föreslår kommunfullmäktige sina prioriteringar. Investeringsramen och investeringsplanen fastställs i kommunfullmäktige i samband med ordinarie budgetbeslut i juni. Vid behov kan vissa justeringar göras under hösten, inför beslut i kommunfullmäktige i november. För varje investeringsprojekt som äskas i samband med budgetarbetet ska uppgifter om resultatpåverkan, det vill säga kapitalkostnader samt övriga förändringar på driftskostnaderna på grund av investeringen, tydliggöras i underlaget. På detta sätt kopplas investeringsutgifter och driftskostnader samman i budgetprocessen.

Investeringsbudgeten beslutas för tre år. Budgeten beslutas på projektnivå, där det totala investeringsbeloppet för samtliga projekt tillsammans utgör investeringsramen.

Tilläggsbudget

Om prognosen för ett investeringsprojekt överstiger total budget och en ansökan om tilläggsbudget behövs ska detta ske till kommunfullmäktige, genom beredning av kommunstyrelsen. Om behovet uppstått i samband med upphandling kan beslut om tilläggsbudget tas av kommunstyrelsen, under förutsättning att utrymme finns i form av investeringsreserv.

Omdisponeringsbudget

Då investeringsprojekt ofta löper över flertalet år är det vanligt förekommande att projektets tilldelade budget antingen överskrids eller underskrids under innevarande budgetår, även om projektet totalt sett över tid håller sig inom ramen. Vidare finns en överhängande risk för att investeringar planerade vid slutet av året försenas till nästkommande år, vilket helt eller delvis ligger utanför kommunens kontroll. Icke nyttjade budgetmedel överförs ej per automatik från ett år till ett annat. Istället tas en investeringsprognos fram i slutet av året, och en omdisponeringsbudget skrivs fram för kommande budgetår (reviderad investeringsplan). Omdisponeringsbudgeten ska rymmas inom beslutad investeringsram, vilket kan innebära att investeringsprojekt kan flyttas framåt i tiden. I samband med översynen av omdisponeringsbudgeten ska projekt som inte är påbörjade genomgå en prövning för att fastställa om de fortfarande är aktuella.

Ökade driftskostnader till följd av investering

Förändring av driftskostnader, till följd av investering, skrivs fram tillsammans med investeringen och specificeras på blanketten för investeringsanmälan. När kommunfullmäktige beslutar om investeringen ska resurser motsvarande kapital- och ökade driftskostnader tillföras berörd nämnd, när investeringen beräknas vara klar och tas i bruk, om inget annat har beslutats. Notera att även det motsatta kan gälla, exempelvis vid driftoptimering. Tillfälliga investeringsrelaterade driftskostnader, till exempel hyra för evakueringslokaler, behöver också skrivas fram. Investeringsrelaterade driftskostnader bekostas i de flesta fall av beställaren, även projekteringskostnader i de fall en investering inte blir genomförd.

Ekonomisk hantering

Finansiering av investeringar

Investeringar finansieras i första hand via positiva kassaflöden från den löpande verksamheten. Detta sker genom att det skapas utrymme via årets resultat, avskrivningar, investeringsbidrag och försäljningsinkomster. I andra hand sker finansiering med lån. Enligt de finansiella målen ska årets resultat uppgå till 1 – 2 % av summa skatteintäkter och statsbidrag. Vimmerby kommun ska över tid sträva efter ett resultatöverskott på 2 %.

Vidare, enligt de finansiella målen, ska Vimmerby kommun över tid säkerställa att investeringsvolymerna är förenliga med kommunens långsiktiga finansieringsförmåga. Hög egenfinansiering ska eftersträvas. För att leva upp till de finansiella målen ska investeringarna över tid i den skattefinansierade verksamheten till fullo finansieras med egna medel. Investeringar i den avgiftsfinansierade verksamheten kan finansieras med extern upplåning då de ökade drift- och kapitalkostnaderna kan tas ut via avgifter som inte belastar de skattefinansierade verksamheterna. Möjlighet till grön finansiering ska alltid undersökas i ett tidigt skede av investeringsprocessen för att arbeta så hållbart som möjligt.

Investeringar påverkar driftskostnaderna. Dessa kan bestå av kapitalkostnader i form av avskrivningskostnader och internränta. De kan också skapa behov av ökad eller minskad bemanning samt påverka andra kringkostnader såsom el, vatten, värme etcetera. I underlaget till beslut om investeringar ska nämnden beskriva hur utökade driftskostnader ska finansieras.

Finansieringen av ett kommunalt exploateringsprojekt kan ske på olika sätt. Utgifterna kan finansieras med följande typer av inkomster:

- skattemedel
- avgifter för planläggning och bygglov
- genom markförsäljning till extern byggherre
- genom tomtförsäljning
- genom exploateringsersättning
- genom uttag av gatukostnadsersättning
- genom uttag av anläggningsavgifter för VA, el och fjärrvärme

(RKR Kommunal markexploatering 2019)

Redovisning

För redovisning av investeringsprojekt används projektnummer mellan 60000-69998. Om det inte är någon investeringsutgift så får inte projektnummer mellan 60000-69998 användas. Investeringsredovisningen ska följa Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommunexterna utgifter och utgifter för egen anläggningspersonals timkostnader (i enlighet med Kommun-Bas-23 redovisas timkostnader under kontogrupp 59). Investeringsredovisningen påförs också interna maskinkostnader, beräknade till maskinernas timkostnader.

Investeringsredovisningen ska utformas så att utfallen på ett överskådligt sätt kan stämmas av mot fullmäktiges budget och andra för investeringsverksamheten relevanta fullmäktigebeslut. I investeringsredovisningen ska även inkluderas de under året genomförda investeringar som finansierats via finansiell leasing eller som erhållits genom gåva.

Komponentindelning

Byggnader, vägar och gator ska komponentindelas. Som exempel delas byggnader upp i stomme, tak, hissar, fönster, fasader med mera och avskrivningstiden varierar beroende på hur många år nyttjandetiden uppskattas till för de olika komponenterna. Utbyte av en befintlig komponent redovisas som anskaffning av ny anläggningstillgång (investering). Byts komponenten ut tidigare än beräknad nyttjandetid så finns det kvar ett restvärde på den gamla komponenten. Detta restvärde ska kostnadsföras.

Kapitalkostnader

Aktivering av investeringar sker löpande, så snart ett projekt är klart. Samtidigt passivsätts det aktuella projektnumret i det administrativa systemet. Med aktivering menas att investeringen tas upp som en tillgång i balansräkningen och börjar kostnadsföras med kapitalkostnader; avskrivningskostnader och internränta. Internräntan bestäms inför varje budgetår och baseras på SKR:s internränta. Internräntan beräknas på restvärdet.

Ett beslut om investering betraktas som ett indirekt beslut om ökade kapitalkostnader, varvid verksamheterna via internkorrigeringar i budget, erhåller ram för ökade kapitalkostnader. Verksamheterna behöver således inte äska för ökade kapitalkostnader, men däremot för ökade driftskostnader. Då internhyra beräknas ska fastighetskontoret inkludera förväntade tillkommande kapitalkostnader. Detta ger en mer rättvisande internhyra samtidigt som behovet av kapitalkostnadskompensation minskar.

Investeringsbidrag

Investeringsbidrag ska redovisas som en förutbetalad intäkt och ska intäktsföras under hela avskrivningstiden. Investeringar ska därför aldrig nettobudgeteras.

Dokumentation

Det är viktigt att de handlingar som rör ett investeringsprojekt finns sökbara i diariet. Diariet hjälper oss att ha en effektiv hantering från att ett ärende inkommer eller upprättas, till dess att ärendet är avslutat och arkiverat. Där finns mallar för tjänsteskrivelser, brev, utredningar med mera. I samband med att en investeringsanmälan upprättas skapas ett ärendenummer. För upprättande av ärendenummer kontaktas administrativa avdelningen.